

Van: Merel Prenger
Telefoon: 06-42108968

Uw kenmerk: 22bb007690
Ons kenmerk: M2211-5827 - 22bo7654

Onderwerp: Stand van zaken Adviesrecht voor
gemeente Rotterdam bij schuldenbewind

Datum: B&W 17 januari 2023

Aan de gemeenteraad

Op 15 november 2022 stelde S. Reitema (PVDA) ons schriftelijke vragen over Stand van zaken Adviesrecht voor gemeente Rotterdam bij schuldenbewind

Inleidend wordt gesteld:

Sinds 1 januari 2021 is het Adviesrecht voor gemeenten bij schuldenbewind van start. Dit houdt in dat gemeenten drie maanden na de instelling van schuldenbewind advies kunnen geven aan een rechter over een juist behandeltraject voor een inwoner met problematische schulden. Zo kan worden bepaald of het bewind traject voortgezet moet worden of dat een lichtere vorm van ondersteuning op zijn plaats is, zoals budgetbeheer. Het idee achter het adviesrecht is dat gemeente hun regierol bij schuldhulpverlening beter kunnen uitoefenen. Dit zou tevens positief uit moeten pakken voor de samenwerking tussen rechtbanken, gemeentes en bewindvoerders.

De gemeente Rotterdam is sinds 1 maart 2021 aangesloten bij het Adviesrecht schuldenbewind, aankomende maart dus twee jaar. Het doel van deze directe samenwerking met rechters is, zoals reeds gezegd, dat mensen met problematische schulden zo goed mogelijk geholpen worden met het doorlopen van het juiste traject. De PvdA Rotterdam is hier groot voorstander van. Zowel de schuldeiser als de schuldenaar zijn niet gebaat bij een lang en uitzichtloos schuldentraject. Onze fractie is dan ook zeer benieuwd of er reeds uitspraak gedaan kan worden over het verloop en de effectiviteit van Adviesrecht in Rotterdam. Daarom hebben wij de volgende vragen.

De gemeente Rotterdam vult, via het Expertise Team Financiën (ETF), het adviesrecht in volgens drie routes. Route a: de gemeente verwijst naar beschermingsbewind. Route b: het beschermingsbewind komt tot stand buiten de gemeente om; het ETF adviseert voor het instellen van beschermingsbewind. Route c: het beschermingsbewind komt tot stand buiten de gemeente om; het ETF adviseert na instellen van beschermingsbewind.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Hoe kan het Adviesrecht juist gehanteerd worden als het ETF volgens route b handelt? Aangezien de gemeente pas drie maanden na de instelling van een schuldenbewind mag adviseren over voortzetting van het bewind of een lichtere vorm van ondersteuning?

Antwoord:

De drie maanden termijn geldt niet voor route B. Bij route B wordt er een positief advies gegeven door het Expertise Team Financiën (ETF) voordat het bewind wordt uitgesproken. De bewindvoerder kan vóór het aanvragen van het bewind in overleg treden met de gemeente. De bewindvoerder en het ETF overleggen met elkaar wat de beste optie voor de desbetreffende Rotterdammer is. Indien beschermingsbewind de meest passende optie is, stelt het ETF binnen 4 weken na melding een positief advies op waarmee een aanvraag voor beschermingsbewind kan worden ingediend bij de rechtbank.

Met deze mogelijkheid (de zogeheten route B-optie) ontstaat er eerder duidelijkheid voor alle partijen en kan er sneller geschakeld worden dan in het wettelijk traject (route C). Zo wordt ook voorkomen dat iemand onnodig onder bewind wordt gesteld. Deze procedure is vastgesteld in samenspraak met de rechtbank en bewindvoerders.

Vraag 2:

Wat bepaalt of beschermingsbewind binnen- of buiten de gemeente tot stand komt?

Antwoord:

De Rotterdammer met financiële problemen is degene die hulp zoekt. Een instantie waar hij of zij zich meldt (bijvoorbeeld het ETF of een zorgaanbieder) kan constateren dat diegene bewindvoering nodig heeft. Wanneer de Rotterdammer in kwestie zich tot de gemeente wendt voor hulp en ondersteuning en daar verwijzing naar bewindvoering plaatsvindt, komt deze tot stand binnen de gemeente.

Maar ook kan de Rotterdammer zelf of diens familie vragen om bewind in te stellen. De gemeente Rotterdam speelt in dit soort gevallen alleen een rol wanneer de kosten van het bewind vanuit de bijzondere bijstand vergoed worden.

Vraag 3:

Kan per route het aantal aangemelde personen uiteengezet worden?

Antwoord:

Om uw raad zo volledig mogelijk te kunnen berichten, volgt hieronder een korte definitie van de drie routes van het adviesrecht door het ETF:

- Route A: de gemeente verwijst naar beschermingsbewind.
- Route B: het beschermingsbewind komt tot stand buiten de gemeente om; het ETF adviseert voor het instellen van beschermingsbewind.
- Route C: het beschermingsbewind komt tot stand buiten de gemeente om; het ETF adviseert na instellen van beschermingsbewind.

Een uitgebreide toelichting op alle routes staan op [Bewindvoerders | Rotterdam.nl](https://bewindvoerders.rotterdam.nl).

Hierbij treft u zoals gevraagd het aantal aangemelde personen per route:

Jaar	Route A	Route B	Route C
2021	96	100	361
2022	154	74	272

Voor het jaar 2021 is er geteld vanaf 1 maart 2021, aangezien dat de startdatum van het adviesrecht is. Voor 2022 zijn dit de cijfers tot en met 31 oktober 2022.

Vraag 4:

Wat verstaat men onder lichtere hulptrajecten? Kunnen deze genoemd en toegelicht worden?

Antwoord:

Er zijn binnen de gemeente Rotterdam voor mensen waarbij beschermingsbewind een te zwaar middel is nog een aantal andere, lichtere vormen van ondersteuning bij financiën. Afhankelijk van de behoefte en de situatie van de Rotterdammer, kunnen dat verschillende opties zijn:

Budgetbeheer via de Kredietbank Rotterdam

Bij budgetbeheer is iemand zelf nog volledig verantwoordelijk voor zijn financiën en kan zelf nog financiële verplichtingen aangaan. Wanneer iemand bijvoorbeeld een verhoging van de huur- of energiekosten krijgt aangekondigd, dient hij dit zelf aan zijn budgetconsulent door te geven. Bij budgetbeheer worden alle vaste lasten betaald en ontvangt de burger leefgeld om bijvoorbeeld boodschappen van te betalen. Deze maatregel is minder ingrijpend, mede door het vrijblijvende karakter ervan: iemand kan zelf verzoeken om het te stoppen. Budgetbeheer wordt vaak samen met een schuldregeling ingezet, maar de Kredietbank Rotterdam biedt ook budgetbeheer aan voor mensen die geen problematische schuldensituatie hebben.

Financiële foto via het ETF

Het ETF maakt een analyse en brengt de schuldensituatie van de klant in kaart. Op basis daarvan wordt samen met de Rotterdammer een plan van aanpak gemaakt. De oplossingen die geboden kunnen worden bestaan uit het treffen van betalingsregelingen, het opstellen van een budgetplan, een aanmelding voor schulddienstverlening bij de KBR, doorverwijzen naar bewindvoering of bijvoorbeeld een doorverwijzing naar het wijkteam voor een WMO-indicatie.

Ondersteuning in de wijk

Er zijn verschillende voorzieningen die de gemeente Rotterdam op wijkniveau aanbiedt. Deze voorzieningen zijn per stadsgebied ingedeeld en worden aangeboden door diverse samenwerkingspartners. De organisaties die op wijkniveau Rotterdammers ondersteunen doen dit op diverse vlakken: zo zijn er Budgetmaatjes010 en Stichting Mait die ondersteunen bij het ordenen van de administratie en zijn er speciale organisaties voor jongeren die hierbij ondersteuning kunnen bieden.

Een overzicht van diverse organisaties die zich voor de Rotterdammer in de stad inzetten zijn te vinden op [Hulp in de stad | Rotterdam.nl](https://hulpindestad.rotterdam.nl).

Vraag 5:

Kan uiteengezet worden hoe vaak de keuze tot het overgaan op een lichtere vorm van ondersteuning leidt tot succes? Gebaseerd op de status van lopende trajecten, of reeds afgeronde trajecten?

Antwoord:

Van diverse vormen van lichtere ondersteuning, zoals bijvoorbeeld ondersteuning in de wijk, zijn er geen cijfers beschikbaar.

Het aantal mensen dat in budgetbeheer zitten via de Kredietbank Rotterdam treft u hieronder:

	2020	2021	2022
Totaal	3538	3385	3244
Basisbudgetbeheer/BBR zonder schulden	100	120	255
Totaal	3638	3505	3499

Hierbij moet vermeld worden dat de cijfers voor 2022 peildatum 1 december 2022 hebben.

Er is een stijging zichtbaar bij het aantal mensen dat budgetbeheer heeft zonder problematische schuldensituatie. De reden hiervoor is dat de gemeente Rotterdam in het kader van financieel ontzorgen statushouders¹ het eerste half jaar het budgetbeheer voor deze groep verzorgt.

Vraag 6:

Wanneer het ETF besluit om het beschermingsbewind voort te zetten en dus niet te pleiten een lichter traject, wat maakt dan dat zij hiervoor kiezen? Kan dit toegelicht worden?

Antwoord:

Om tot een juiste analyse te kunnen komen of bewindvoering het juiste instrument is, is het belangrijk dat er een compleet beeld wordt gecreëerd van de (problematische) schulden en de financiële redzaamheid van de desbetreffende Rotterdammer.

Het ETF gebruikt een vragenlijst die op basis van de Nibud-competenties is opgesteld om op die wijze een goede inschatting te maken van de zelfredzaamheid van de Rotterdammer. Door de vragenlijst volledig door te lopen worden alle competenties en vaardigheden bekend. Op basis hiervan kan er door het ETF een goede en afgewogen beoordeling worden gemaakt of beschermingsbewind de meest passende optie is, of dat een lichtere vorm van financiële ondersteuning voldoende is. Het ETF focust zich hiermee op gedrag en motivatie van de Rotterdammer.

¹ Dit is een wettelijke taak die per 1 juli 2021 aan gemeentes is opgelegd, opgenomen in de Wet Inburgering 2021.

Vraag 7:

Kan er uitspraak gedaan worden over de ontvankelijkheid van rechters richting de adviezen van het ETF? Is inzichtelijk te maken hoe vaak het advies opgevolgd wordt en hoe vaak niet?

Antwoord:

De rechtbank heeft aangegeven dat de positieve adviezen die worden gegeven (indien afgegeven vóór het instellen van het bewind), belangrijke informatie is bij het maken van de afweging. De gemeente geeft echter slechts advies. De rechtbank toetst zelf of er voldoende grond is voor het instellen van een maatregelen en zal indien zij dat nodig acht aanvullende informatie vragen, ook al is er al een positief advies door het ETF uitgebracht.

Er is tot op heden nog geen negatief advies afgegeven. Op de vraag hoe de rechtbank met een dergelijk advies om gaat kan op dit moment geen antwoord worden gegeven.

Vraag 8:

Dient er nog een bepaalde verantwoording voor het wel of niet overnemen van het advies afgelegd te worden vanuit de rechtbank?

Antwoord:

De rechtbank legt geen verantwoording af aan de gemeente. De rechter geeft een onderbouwing in de rechtbank en in haar uitspraak.

Vraag 9:

Voor de gevallen waarin het advies vanuit de gemeente niet wordt opgevolgd: kunnen de motivaties hiervoor uiteengezet worden?

Antwoord:

Navraag leert dat dit nog niet is voorgekomen.

Vraag 10:

Het ETF is zowel de partij binnen de gemeente die doorverwijst naar beschermingsbewind als de adviseur Adviesrecht. In hoeverre vindt het college het wenselijk dat zij beide rollen vervullen, als een slager die zijn eigen vlees keurt? Zouden het doorverwijzen naar beschermingsbewind en vervolgens het wel of niet toepassen van Adviesrecht niet door twee verschillende partijen gedaan moeten worden?

Antwoord:

De trajectbegeleiders van het ETF bieden ondersteuning aan Rotterdammers die zelf geen inzicht en overzicht kunnen krijgen in hun financiële situatie. Ook zijn zij de aangewezen partij die samen met de Rotterdammer in schulden kijkt naar wat de best passende oplossing is. Dit kan een doorverwijzing naar bewindvoering betekenen, maar dat hoeft niet het geval te zijn. Wanneer beschermingsbewind een te zwaar middel is, zal er altijd gekozen worden voor een lichtere vorm van ondersteuning.

Mocht de beoordeling zijn dat de Rotterdammer het beste gebaat is bij beschermingsbewind, stelt de trajectbegeleider van het ETF direct een positief advies op.

De Rotterdammer kan dit advies dan direct meenemen bij de aanvraag van het beschermingsbewind bij de rechtbank. Deze werkwijze is vastgesteld in samenspraak met de rechtbank.

De trajectbegeleiders van het ETF verwijzen Rotterdammers niet specifiek naar een bepaald bewindvoederskantoor. Zoals in de beantwoording van de schriftelijke vragen *Malafide bewindvoerders in beeld (22bb006447)* reeds is aangegeven, zijn Rotterdammers vrij om hun eigen bewindvoerder te kiezen. De trajectbegeleiders wijzen klanten wel op het convenant en dat online te zien is welke kantoren zich hierbij hebben aangesloten². Maar de uiteindelijke keuze voor een bewindvoerder ligt bij de Rotterdammer zelf.

Verder wordt gesteld:

Sinds 1 januari 2021 wordt een schuldenbewind voor een periode van vijf jaar uitgesproken, dit biedt een bewindvoerder vijf jaar "gegarandeerde" omzet. Wanneer er na drie maanden vanuit Adviesrecht wordt gekozen voor een lichter traject, betekent dit dat een bewind traject wordt stopgezet, met verlies van inkomsten voor de bewindvoerder als resultaat. Echter, niet iedereen onder bewindvoering komt in aanmerking voor een beoordeling middels Adviesrecht. Mensen die onder bewind staan op basis van een lichamelijke en/ of psychische grondslag, maken geen kans op een lichter traject.

Het uitgangspunt is dat iedereen het juiste traject toegewezen krijgt. De financiële zekerheid, en daarmee prikkel, die bewindvoerders krijgen bij het starten van trajecten met een lichamelijke en/ of psychische grondslag biedt ruimte voor omzeiling van het Adviesrecht. Onze fractie is van mening dat we hier scherp op moeten zijn en dit zo goed mogelijk moeten voorkomen.

Vraag 11:

Kan uitgesplitst worden welke aanvragen voor bijzondere bijstand op basis zijn van bewindvoering met lichamelijke en/ of psychische grondslag en welke zonder? En kan het aantal mensen dat wordt aangemeld voor het Adviesrecht hiernaast gehouden worden?

Antwoord:

De cijfers met betrekking tot het adviesrecht staan onder vraag 3 per route opgesomd.

Van de Rechtbank Rotterdam hebben wij de volgende cijfers ontvangen:

Jaar	Toestandsbewinden	Verkwistingsbewinden	Totaal
2020	773	1141	1914
2021	848	915	1763

Toestandsbewinden betreffen uitgesproken bewinden voor mensen die vanwege hun lichamelijke of geestelijke toestand niet in staat zijn om (tijdelijk of permanent) hun financiële zaken kunnen behartigen. Onder de verkwistingsbewinden verstaan we de zogeheten schuldenbewinden. Iemand kan onder schuldenbewind worden gesteld als gevolg van verkwisting of een problematische schuldensituatie.

² Te vinden op de pagina [Beschermingsbewind | Rotterdam.nl](#)

Uit deze tabel blijkt dat er in 2021 20% minder bewinden op basis van verkwisting en/of het hebben van problematische schulden zijn ingesteld. Het aantal toestandbewinden zijn met 9% toegenomen.

Vanuit de bijzondere bijstand van de gemeente Rotterdam zijn de volgende kosten gemaakt:

Jaar	Bewindvoeringskosten obv problematische schulden	Bewindvoeringskosten overig
2020	10.014.704,08	3.107.853,02
2021	10.370.133,66	3.636.861,32
2022	9.429.404,61	3.878.579,10

Voor het jaar 2022 is de peildatum 24 november 2022. In de kosten voor bewindvoering overig zijn ook de kosten opgenomen voor bijvoorbeeld combinaties van bewind en mentorschap.

Vraag 12:

Mochten de cijfers wijzen op het omzeilen van het Adviesrecht door bewindvoerders, is het college dan bereid hier nader onderzoek naar te doen?

Antwoord:

De gemeente heeft op dit moment nog geen signalen ontvangen dat het adviesrecht wordt omzeild door bewindvoerders.

Verder wordt gesteld:

Sinds 2019 bestaat er het convenant samenwerking rond beschermingsbewind in de gemeente Rotterdam. De gemeente is tot nu toe een samenwerkingsverband aangegaan met 133 bewindvoerders. Het Adviesrecht wordt, ten tijde van voor de invoering, in het convenant genoemd: 'als het adviesrecht wordt ingevoerd, wordt gezien hoe het convenant hierin past.'

Uit beantwoorde schriftelijke vragen van onze fractie blijkt dat er ideeën zijn uitgewisseld over het herijken van het convenant. Onze fractie is daar zeer voorstander van, gezien de huidige financiële situatie voor vele Rotterdammers een stuk nijpender is dan in 2019.

Vraag 13:

Wanneer wordt duidelijk of hier concretere plannen voor zijn?

Antwoord:

Op 6 oktober 2022 vond de jaarlijkse bijeenkomst met bewindvoerders plaats waarbij het convenant is geëvalueerd met diverse aangesloten bewindvoerders, maar ook medewerkers van de Kredietbank Rotterdam, Werk en Inkomen en het ETF. Het was een constructieve bijeenkomst waaruit bleek dat er veel bereidheid is om door te gaan met de samenwerking. Daarom wordt er nu gewerkt aan het herijken van het convenant. We

streven ernaar het hernieuwde convenant in het voorjaar van 2023 af te hebben en met u te kunnen delen.

Vraag 14:

Wordt de positie van het convenant ten opzichte van het Adviesrecht in onze stad dan ook meegenomen in de herijking?

Antwoord:

De procedure rond het adviesrecht is meegenomen in de herijking van het convenant. In het huidige convenant is dit echter ook al opgenomen onder artikel 6, lid 2 onder a.

Verder wordt gesteld:

Veel grote bewindvoeringskantoren hebben zich aangesloten bij het Rotterdamse convenant. In het kader van goede dienstverlening, worden samenwerkingsafspraken gemonitord. Zo bespreekt de gemeente bijvoorbeeld met de bewindvoerder zaken waarvan de stabilisatiefase langer dan één jaar duurt, om de aanmelding voor schuldhulpverlening waar mogelijk te versnellen.

Vraag 15:

Hoe frequent vindt er een monitoring bij de deelnemende bewindvoerders plaats op basis van de samenwerkingsafspraken?

Antwoord:

In de beantwoording van de schriftelijke vragen *Malafide bewindvoerders in beeld* (22bb006447) staat vermeld dat het Team Regie Bewindvoering (onderdeel van het ETF) alle dossiers controleert waar bewind is ingesteld en de gemeente bijzondere bijstand verstrekt voor kosten van beschermingsbewind. Als uit die controle opvallende zaken blijken (bijvoorbeeld iemand die niet tijdig is toegeleid naar schulddienstverlening), dan gaan zij het gesprek met die betreffende bewindvoerder aan.

Vraag 16:

Hoe vaak komt het voor dat de gemeente met een deelnemende partij om de tafel gaat om (elementen van) de samenwerkingsafspraken te bespreken?

Antwoord:

De gemeente Rotterdam heeft als uitgangspunt altijd het gesprek te blijven voeren met al haar samenwerkingspartners. Zodra een bewindvoerder wil toetreden tot het convenant, vindt er eerst een gesprek plaats. In dit gesprek worden de inhoud van het convenant en praktische samenwerkingsafspraken nader toegelicht en uitgelegd.

Daarnaast is er ieder jaar een evaluatiebijeenkomst waarvoor alle bewindvoerders die aangesloten zijn bij het convenant voor worden uitgenodigd. Ook wordt er een aantal keer per jaar bijeenkomsten op ad hoc basis georganiseerd, bijvoorbeeld om de samenwerking tussen een specifieke afdeling van de gemeente en bewindvoerders te verbeteren.

Vraag 17:

Komen hier ook weleens zorgwekkende signalen uit? Bijvoorbeeld dat een partner niet naar behoren functioneert? En wat zijn dan vervolgens de consequenties?

Antwoord:

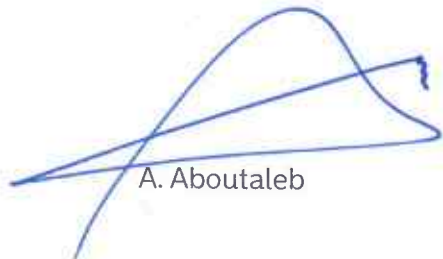
Navraag leert dat er zelden zorgwekkende signalen zijn opgemerkt. Maar als dat het geval is, worden die signalen afgegeven aan de rechtbank. Zoals in de beantwoording van de schriftelijke vragen *Malafide bewindvoeders in beeld (22bb006447)* reeds is aangegeven, ligt het toezicht op bewindvoeders bij het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM, wat is ondergebracht bij de Rechtspraak.

Het CBM is de instantie die besluit om zelf verder onderzoek te doen of om maatregelen te treffen waar zij dat nodig acht. Voorbeelden van maatregelen die zij kan nemen zijn het tijdelijk niet benoembaar stellen van de bewindvoerder (waardoor deze bewindvoerder geen nieuwe zaken krijgt toebedeeld), of het uit het ambt zetten van de bewindvoerder.

De gemeente zelf kan besluiten om de samenwerking op te zeggen, waardoor deze bewindvoerder geen convenantpartner meer is.

De secretaris,
V.J.M. Roozen

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,

A. Aboutaleb